

Zondagswandeling op de Utrechtse Heuvelrug

Het is er druk, maar ook heel mooi en dichtbij; daarom wil half Nederland er wonen. Wij wandelden op een windstille herfstdag met strakblauwe hemel door een diep en dicht bos. Volgens het boekje is NS-wandeling 12, Utrechtse Heuvelrug, 'een van de mooiste boswandelingen'. Deze keer geven we de NS gelijk.

door Frank Flippo

tige achtergrond om helderder hun persoonlijke problemen aan een ander te kunnen vertellen. Het bos als biechtstoel. Anderen lopen stil, diep ademend en bewonderend om zich heen te kijken, weer anderen rennen achter ballen aan of rapen tamme kastanjes om te poffen. Op de achtergrond een metalen orkestrion, met bijna voortdurend de diepe bassen van de vrachtauto's, het hoge gesuis van de wind langs de auto's en de middenpartijen van motorfietsen en auto's, die tezamen de partituur van Midden-Nederland blazen. Want nergens is de A12 verder dan twee kilometer, meestal zit je op minder dan duizend meter er vandaan, en tel dan uit je winst bij zuidenwind. De meeste wandelaars lijkt dat niet te deren. Het verkeer hoort erbij hier. Als je niemand wil zien, moet je maar in Drenthe gaan lopen, of bij zonsopgang, of in een plensbui.

Egypte

Na een dik uur doorstappen bereiken we Austerlitz, een dorp van voornamelijk eenvoudige jaren zestig en zeventig eengezinswoningen. Vlak nadat je het dorp binnen bent, aan de Waterlooweg, zie je een wit huisje met beschilderde luikjes, met afbeeldingen van een soort Hans en Grietje -of zijn het Slavische klederdrachtpoppen? De enige bezienswaardigheid die we verder in het dorpje kunnen ontdekken, is een oude waterput op het dorpsplein, begin vorige eeuw gegraven door Nederlandse soldaten onder Franse vlag. Meer hier herinnert aan de tijd van Napoleon: de bekende Piramide van Austerlitz. De Piramide verwijst naar Bonapartes geslaagde veldtocht naar Egypte. De naam van het dorp, Austerlitz, refereert aan een tweede wapenfeit, bij de gelijknamige plaats in de oost-Tsjechische landstreek Moravië. In 1805 won Napoleon daar de Driekeizersslag, waarbij de keizers van Rusland en Oostenrijk aan het kortste eind trokken. Het Utrechtse Austerlitz is vooral leuk vanwege de ligging; het is het enige dorp in de provincie dat geheel door bos is omsloten. Austerlitz loop je weer uit over het fietspad naar Maarn.

Naaldbos

Voor het eerst begint het hier een beetje te gloeien en krijg je het idee dat je over een heuvelrug

Grafheuvels

Al in de ijstijd was dit gebied bewoond. Dit blijkt uit opgravingen waarbij resten van zeer oude nederzettingen en grafheuvels werden gevonden. Ik stel me zo voor dat die grafheuvels op de heide lagen en tussen stuifduinen, want ook nu nog vind je op Bornia één van de meest ongerepte stukken duingebied van de Utrechtse Heuvelrug. De ongeletterde, bijgelovige schaapherders gingen er vroeger met een grote boog omheen. Later legde de eigenaar er ook een tuin aan en mooie beukenlanen. Hij liet zelfs een smalspoorlijntje aanleggen, om er met een trolley doorheen te kunnen rijden. Als je

goed kijkt, zie je iets voorbij een aardig vennetje nog de restanten van een perronetje en de fundamenten van een tuinhuisje. Overal vind je de vertrouwde rood-witte tekeningen van de NS-wandeling langs de route, en met de routebeschrijving in je hand kun je nauwelijks mislopen. En anders volg je gewoon de horden die zich met je op de route bevinden. Bij mij tenminste, want ik heb in jaren geen route gelopen met zoveel volk. Het lijkt hier de Kalverstraat op zaterdagmiddag wel. Met dit verschil dat de wandelaars niet lopen te blèren, tenzij ze kinderen bij zich hebben. Sommigen gebruiken het bos gewoon als rus-

De Utrechtse Heuvelrug wordt weleens de Veluwe in het klein genoemd, omdat er net als daar dichte bossen, heidevelden en zandverstuivingen te vinden zijn. Bovendien is het na de Veluwe het grootste aaneengesloten bos- en natuurgebied van Nederland. Vandaag wandelen we over het stuk waar de heuvelrug het breedst is, namelijk tussen Driebergen en Maarn. NS-wandeling 12 begint op station Driebergen-Zeist. Daar steek je ten zuiden van het spoor de weg over en dan beland je bijna gelijk in de Willinkshof, een klein landgoed in romantische stijl. Het maakt deel uit van een hele keten 19e-eeuwse landgoederen, die bekend staat als de Stichtse Lustwarande. Het meest duidelijk is de Warande tussen Zeist en Doorn en dat is precies waar deze wandeling begint. De Willinkshof is zo'n typisch Lustwarande-parkje, klein maar fijn, met een aardig theekoepeltje en een serpentinevijver. Al na tien minuten zijn we eruit en komen op de Arnhemse Bovenweg. Daar steken we het spoor over en gaan gelijk rechtsaf bij buurtschap 't Haagje, dan komen we op landgoed Bornia en op de eigenlijke Heuvelrug. Voordat we vrijuit de boslucht kunnen inademen, moeten we eerst op onze tellen passen, want de eerste driehonderd meter staan links overal bordjes met 'giftige grond, verboden toegang, gevaarlijk voor kinderen'. Er hangt ook een wat verschaalde lucht. Frappant hoe de geur van het bos verandert zodra we de gifgrond voorbij zijn. Hier op Bornia ruik je de herfst. Bornia is een van de weinige bosgebieden op de Heuvelrug waar geen fietspaden doorheen lopen. Het oude landgoed Bornia was in eigendom bij een familie die woonde op de Bornia State in Leeuwarden (of moet ik Ljouwert zeggen?). Bornia betekent grens en dat klopt ook op deze plaats, want het landgoed lag op de grens van de gemeenten Driebergen en Zeist.

loopt. Links ligt het Noordhout. Dit is één van de oudste bebouwingen van de Heuvelrug en dat is te zien: het eerst aangeplante naaldbos wordt geleidelijk aan verdrongen door bomen die hier thuishoren, zoals eik, berk en beuk. Er ligt veel dood hout, het is er vochtig en vol paddestoelen, en er

zitten zelfs adders. Maar we hebben net iets te vaak over dit pad gefietst, dus slaan we linksaf voor de 14-kilometer variant van deze NS-wandeling. Onze hoop dat we hier in wat rustiger vaarwater komen, blijkt ijdel. Maar de bossen zijn onveranderd mooi en afwisselend. Het is nog

maar een jaar of tien geleden dat men voor het eerst weer dode takken in de bossen liet liggen om schimmels en mossen weer een kans te geven en nu al zie je het resultaat: steeds meer variatie. Nog even en geen pad is hetzelfde meer. En dat is fijn op een traject dat vrijwel uitsluitend uit bos bestaat. Eigenlijk is het dorp Austerlitz de enige grote open plek op de hele wandeling, voor de rest is het een en al bomen wat de klok slaat.

De laagstaande zon tovert prachtige schaduwen op de stammen. Silhouetten van bladeren tekenen zich af en tegen de zon inlopend achter felgekleurde bladeren, zie je de caleidoscoop van de herfst.

Koepel

In het beukenbos van 'De Laagt' vinden we onze tweede koepel vandaag, de Koepel van Stoop. De pilaren ervan zijn afkomstig van de voormalige Koopmansbeurs in Amsterdam. Voor de rest is het een theehuis zoals je op zoveel landgoederen aantreft.

Terwijl ik eromheen loop, stuit ik op de bewoner, die enigszins chagrijnig in de deuropening van zijn koepeltje naar de wandelaars staat te staren. Zo moet een bewoner van een grachtenpand zich voelen wanneer een rondvaartboot vol Amerikanen bij hem naar binnen kijkt.

We zijn alweer bijna in Maarn, de wandeling is snel gegaan. Zonder op de kaart te kijken weet je dat je er bijna bent, want we lopen weer op de grens van bos en veen, dat zie je aan de knusse boerderijtjes met weilanden eromheen. Door een hobbelig stuk naaldbos lopen we onze laatste kilometer, langs villa's in aanbouw en laantjes in aanleg, waaraan weer villa's komen die zich nog dieper het bos in vreten.

Maarn is ruim opgezet, zonder hoogbouw, een forensendorp voor de beter gesitueerden. De wandeling eindigt pal voor het stationnetje. Daar is ook een plein met winkels en bankjes om op uit te blazen. Dus zitten we even later in de waterige najaarszon te smullen van een geïmproviseerd voedselpakket. Binnen een kwartier zijn alle banken rondom ons bezet met wandelaars die ik herken van onderweg. Dat geldt ook voor de banken in de trein op de terugweg. Samen op reis. ■

kook menuutje

De winter staat weer voor de deur, tijd voor Hollandse winterkost. Hier een zonnige variatie op de gewone zuurkoolstamppot.

zuurkool lombok (voor twee personen)

Ingrediënten

- 200 gram zuurkool
- 1 rode paprika
- 1 of 2 rode peper(s) (naar smaak)
- 1 klontje boter
- 1 ui
- 10 zwarte olijven
- een paar plakjes chorizo
- 1 zakje instant aardappelpuree

Laat de zuurkool uitlekken. Maak de paprika en de peper schoon en snij ze in kleine stukjes. Snipper de ui. Doe een klontje boter in een pan en fruit de ui, de paprika en de peper tot ze zacht zijn. Voeg chorizo, zuurkool en olijven toe. Laat het geheel op een laag vuur ongeveer tien minuten goed doorwarmen. Maak de aardappel puree volgens de aanwijzing op de verpakking. Voeg dit bij de rest van de ingrediënten in de pan. Roer alles goed door elkaar.

Eet smakelijk!

Tip 1:

Vervang de instant aardappelpuree en de zuurkool door een pakje instant zuurkoolstamppot, die u eenvoudig kunt maken zoals de aardappel puree.

Tip 2:

Als u onderweg bent en beschikt over over maar één pan, voeg dan het water dat u nodig hebt om de aardappelpuree aan te maken toe aan de ingrediënten in de pan, laat dit bijna aan de kook komen en voeg al roerend de pureepoeder toe.

Informatie

De NS-wandeling nummer 12, 'Utrechtse heuvelrug', staat vermeld in de pocket Er-op-uit van de Nederlandse Spoorwegen. (f4,95). De routebeschrijving is uitsluitend verkrijgbaar op station Driebergen-Zeist, voor f2,50 op vertoon van een treinkaartje. Vanuit Maarn vertrekken er gemiddeld drie treinen per uur richting Driebergen en Utrecht. Deze wandeling kent een 12-kilometer en een 14-kilometer variant. Beide zijn even mooi. De route is niet zwaar, al zijn sommige paden ruil. Het meeste 'klimwerk' komt na Austerlitz. In Austerlitz ligt tegenover het Dorpsplein café-restaurant Bonaparte. Dit is op maandag en woensdag gesloten, verder vanaf 12.00 uur geopend, donderdag vanaf 16.00 uur. Na 16.30 uur kun je er alleen eten.

